

Revolution! .

Fröling, G. A.

53 E a Br.

National Library
of Sweden

FRÖLING, G.A

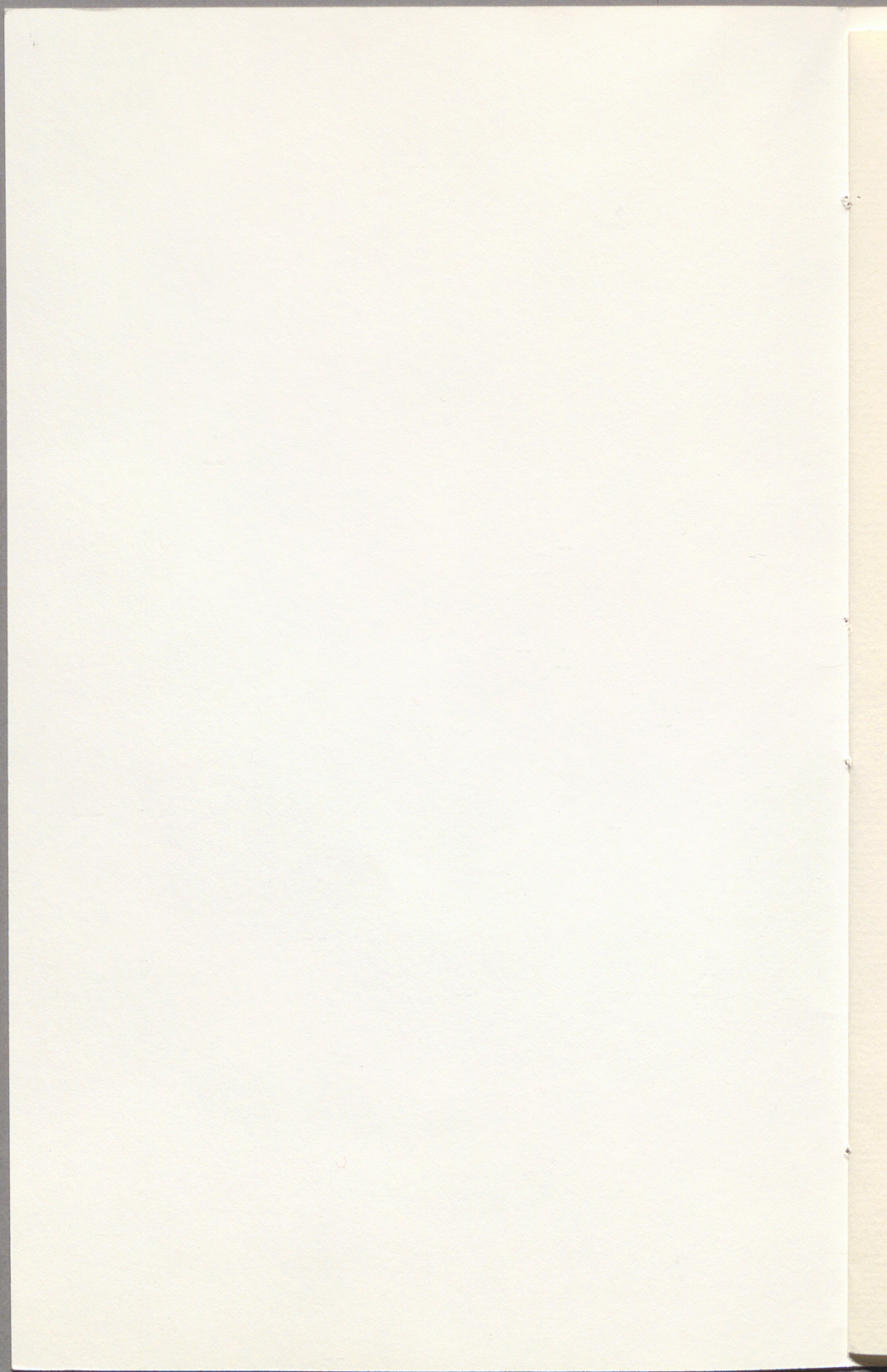
Sv. Saml.

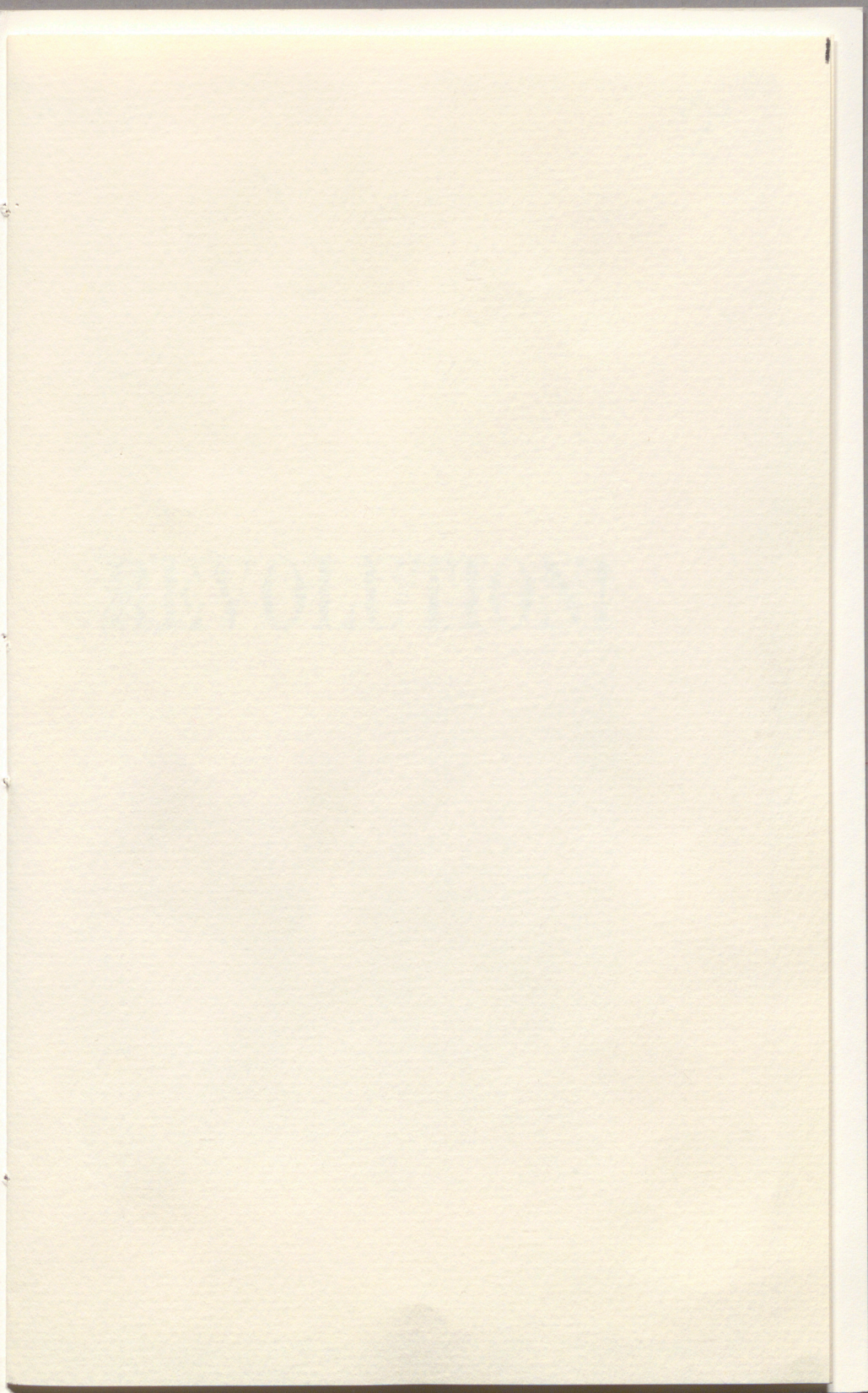
Polit.

Sv.

(B.M.)

1868

FROLING

Polit
&
(No)

REVOLUTION!

af G. A. Fröling.

Hvad är och betyder detta ord: Nationer hafva vid dess tillämpning blifvit skakade till sina grundvalar, throner hafva krossats, regenter hafva bortmotats, folkfriheten har stundom vunnit, andra gånger förlorat, ingen af tillställarena hafva med säkerhet kunnat förutsäga, hvad gagn eller skada den kunde åstadkomma; ty det ligger ej inom mensklighetens beräkningars områden att kunna beräkna alla de vilda krafter som lössläppes och åt hvilket håll de komma att än med lavinens kraft krossa allt i sin väg, eller med rättelser efter mildare naturföreteelser vara ömsom värmande och svalkande för en skön utveckling till samhällens bestånd, förkofran och allmänhetens väl; — och alltid beroende af hvilka männer kommit att blifva de herskande, om hos dem funnits kraft, godhet i hjertat, erfarenhet i samhällslifvet, utan flärd, fäfänga och egennyttiga afsigter. Historien från urminnes tider, från andra länder såväl som från eget land bevisar att goda stora män funnits, men att stundom en del af revolutionens män varit hjertlöse egoister, som en Solon från Athén, Engelbreckt och Sturar i Sverige, Lincoln, Franklin i Amerika och Garibaldi i Italien finnas få; men deras afunds- och banemän finnas och skola alltid komma att finnas i massor; och hos folken skall i alla tider ytterligheterna mellan otålighet för smäsaker drivande till hetta att bortkasta från förfädrén bepröfvade goda lagar, som haft praktisk grund för sin tillkomst och tillvaro, drifva att löpa med nya teoretici, som af hjertlöshet, praktisk oförmåga, oförsämndhet, egoism och alla falhetens och falskhetens medel, locka och tvinga en (dock i verkligheten aldrig existerande folkopinion, till tvära omkastningar af bestående samhällslagar, som gifva fördelar åt lattsinnet, njutningsbegäret, fäfängan och vinningslystnaden, och försätter arbetsamheten, företagsamheten och den på stabilité beräknande arbetaren, arbetsgifvaren och den med kapital försedde enskildte människovännen, utom alla för ett sundt samhällslif önskliga rättsförhållanden — och under dylika efter ett nytt systems införande uppkommande betryck och förtryck blifver modfaldhet, nedslagenhet, brist på förtroende till de styrande embetsmännen, representanterne och lagarne, ärlighetens tvungna försvinnande från individerne, gör en nation eller ett folk moget för att underkasta sig hvilken ovärdig usurpator som helst, om tanken och förtroende till honom kan vara att han är mäktig att besegra och nedgöra dess värsta fiender.

I vårt land fortgår en revolution sedan 1867, då vår regering och våra representanter frångick ett för vårt land af våra förfäder följdt system, nemligen alla de regeringar som haft landets ekonomiska väl till sitt syfte, som hade till mål att inom vårt land uppehålla såväl produktionen af vårt lands arbete, som äfven förädlingen deraf och för att inom landet qvarhålla bytesmedlet och arbetets häfstång penningen, och för att beskatta lyxen, vällefnaden och öfverflödet; dessa förnuftiga skyddstullar borttogos, se der den revolution vårt land genomgår och skall på intet annat vis kunna räddas än genom återförandet till samma system, ty för vårt land med vårt hårda klimat, vår brist på ädla metaller, vår oomtänksamma och njutningslystna befolkning, och den erfarenhet de genomgripande förändringar i såväl statens, landets som enskiltes tillgångar, varu- och egendomsvärdens fall, arbetslöshet, tiggeri, svält och ytterligt armod, detta system, nemligen frihandeln, har åstadkommit på 11 år, kan ingen som icke öppet vill erkänna sig vara sitt lands förrädare, eller alldeles okunnige, längre påstå att detta frihandelssystem är hållbart eller bör vidhållas, ej ens månader. Jag har sagt att systemet är en revolution, det har åstadkommit mer ondt för vårt land än någon revolution gjort, utan att göra något godt; det har i vårt land bildat en penningearistokrati och gifvit penningen ett mångdubbel värde så att produktionen blifvit hämmad, arbetaren har fått en del födo- och klädesämnen för ett billigare pris; men han har ock fått ovanor att njuta af de ämnen, som till det pris de i världsmarknaden betingar omöjliggöra njutningen deraf, utaf den sparpennning han kan vinna genom på vårt åkerbruk och vår industri nedlagdt arbete, utan måste för denna njutnings skull undvara äfven det nödvändigaste af vårt lands produkter, och således ofta vår egen produktion, fast bättre och mer passande för våra individer, fast icke i öfverflöd frambragte, ändock mängen gång nästan saknar afsättning till det pris den borde betinga för att gifva arbetaren skäligen aflöning för offrad möda.

Detta förakt för vårt lands alster, denna nedtryckning af produkternas pris måste ovilkorligen, som dagens fakta gifva stora bevis på, göra arbetarne utan arbete; och hvart försvinner ej då frihandlarnes sköna ord, »att för edert väl, arbetare, skall vårt land öfversvämmas af utländska alster och fabrikarer.» männe icke dessa ord bevisat sig innebära en djefvulsk judaskyss för den svenske arbetaren, och varit gagnande endast för vinnings-, roflystnaden, högfärden och njutningsbegäret, som ock har inplantats till alla klasser i

vårt land, och är orsak till en stor del af det svek, bedrägerier och tjufnader som från högsta punkterna af vårt samhälle träffas ned till de lägsta. »Är det rätt att taga brödet från barnen och kasta det för hundarne.» Hafva vi råd att gifva andra nationer premier för att de skola bortföra vårt rörelsemedel, och ändock göra vi det, till de flesta länder, genom att vi låta dem påföra oss sina varor utan tull, då vi af dem blifva tullbeskattade för de varor vi utföra till dem.

Ett f. d. statsråd, hvars namn häfdatecknaren i framtiden skall skriva med förakt, och den läsande ungdomen skall nämna med grämsels fulla bitterhet, om det blifver Svea land förunnadt att länge skriva sitt språk och sina häfder, så att vi ej gå Polens öden tillmötes för snart genom detta utplundringssystem) är det som i spetsen förledt och låtit förleda sig till vår svåra revolutions framkallande.

Alla de välbekanta blomstermålningar, munnen uttalat, och som af frihandels och penningeintressets tidningar blifvit sagde och omsagde i oändlighet är nu bevisadt vara för vårt land de falskaste läror, hans profeterade välgång för vårt land den grösta lögn, endast ledande till ödelgelse och ruin.

Huru skulle det varit möjligt att på dessa få år, då fred varit med alla våra grannar och icke några svårare missvexter eller orsakat att vi haft af nöden att från utlandet hämta våra lifsförnödenheter, vi kunnat låtit plundra oss på ett så oerhört sätt, om ej det ministeriella frihandelsystemet befördrat förbrukningen af utländska alstren, bortfört penningen och stäldt alla inhemska näringar i betryck och vanmakt.

Den summa, som vi på detta sätt förstördt, går till öfver 800 millioner rdr (säger åttahundra millioner), som sedan 1857 eller på elfva år förlösats, utöfver vårt arbete, eller de medel vi fått af export för produkter, som vi kunnat utan skada aflåta.

För att i största korthet göra reda för denna stora summa, som är tydlig och faktisk för alla, som vill göra sig något bekant med våra finansiella misstag, behöfves blott nämnas följande:

Silfret i Riksbanken var vid 1857 års början 57 millioner, nu är det 15 millioner.

Hypoteksföreningarnes intagne lån på denna tid går öfver tvåhundra millioner.

Dessa lån, som till största delen äro köpeskillingslån som äro tagne af egare som inom sednare åren inköpt sina

egendomar med för ringa kapital; om denna frihandelsbydra, ärligt sagt svenska allmänheten i stället för blomsterspråket: »spekulera nu icke på något i vårt land, om jej viljen blifva bedragare, vår frihandel skall bortföra all redbarhet derifrån. Stabilité får ej längre finnas här för någon näringsgren; j måsten i er svett och möda få lefva *fiut*, men beräkningen af vinsten för edert arbete den måste vi rangera så att den blifver lika oviss som vinsten vid basardspelarens bord och ni måste med samma kvalfulla lidelser sköta edra yrken. Vi måste gifva penningen full frihet att blifva eder förtryckare; vi skola snart ordna så, att ingen i landet kan hjälpa annan. Svenska orden ära, heder och redbarhet måste bort, om icke förr så då ingen kan uppfylla sina förbindelser. Största bedragaren blifver hädanefter bästa mannen, blott strecken kunna göras *fiut*. Dessa ord, som genom frihandeln och fria räntan blifvit en stor sanning, skulle af denna drammas tillställare uttalats i stället för blomsterspråket; då hade mången egendom varit kvar i förra egares händer, mångt lån ojordt. Stora kapitaler, som under tiden nedlagdis i krossade näringar, hade då varit sparade om ej detta förräddarörop att vi skulle kunna utstå konkurrens, som är en grof lögn, att vi hafva någon fri konkurrens med utlandet, så länge våra varor äro tullbeskattade hos andra mer än deras, här. Om ärlighet har rådt i ord, då så stor fosterländsk förstörelseanda rådt i handling, hade mången varit räddad, och detta vårt stora lån mindre.

Jernvägslånen äro nära etthundra millioner, som då de samtidigt började intagas när tullarne borttogos och nedattes. Hade tänkande män med fosterländskärlek då setat vid styret, hade de kunnat, i stället för att borttaga och nedsetta tullarne, ökat dem så att inga lån behöfts.

Hade de under den period jernvägsbyggnaderna måst bedrivas, aflöat arbetarne till hälften med obligationer, hade mången nu utfattig arbetare kunnat haft besparingar att lefva utaf, så att kommunerna blifvit mindre betungade af de återvändande (till en del genom oordentligt lefverne förslöade, af den höga aflöningen förledde) arbetaren. Jernvägsmaterjelen hade kunnat tagas inom landet, så har en mängd bruk, som nu måste stadna, kunnat varit i gång; om något afseende gjorts vid allt detta hade inget utländskt lån varit nödigt för detta ändamål.

Men hvad som mest och svårast graverar vår förstörelseanda är de förödda skogarna, som af kännare och skogsmän antages vara taget för minst 40 millioner om året, utöfver skogarnes förmåga att gifva återväxt, och på sednare

åren genom ungskogens nedhuggning till ännu högre be-
lopp, der hafva vi ett kapital af 500 millioner, som vi ro-
fat, från förfädren sparat och som vi icke enligt naturlagens
ordning egt rättighet att beröfva från våra efterkommande
och som, enligt all erfarenhet och af vetenskapens idkare be-
visats, icke låter verkställas ostraffadt, i ty att länder med
den yppersta vegetation har förvandlats till ödemarker
då skogarne försvunnit. Med fullaste bitterhetens grämselse
måste man åse frågan om skogarnes vård och inskränkning
i enskildas rätt till skogarnes försvinnande till ödemarker,
behandlade af representationen och regeringen; der råder då
en slapphet och undfallenhet emot snikenhetsintresset och
förstörelselustan, som ej kan förstås, då en dubbelmördares lif
anses för heligt att afdagataga; anses som en rättighet
att förvandla ett helt land till en ödemark, och af millioner
af dess innebyggare (som icke kunna eller vilja lemna detta
land) göra mer än säkra för den förfärligaste tortyröd, i
så fall att de småningom förändrade till allt svårare sig ge-
staltande klimatiska förhållanden ovilkorligen måste förmin-
ska befolkningen och hvilken förfärlig död framkalla icke
dessa herrliga filantroper.

Huru mången inom vårt land har samlat kapital på
den stora skogsförödelse, som på dessa 11 år egt rum? att
de flesta som verkställt sköflingen synas vara utblottade och
icke skördat någon vinst, är noggsamt bekant. Skogseffek-
terne hafva icke på sednare åren stått i ett sådant pris i
verldsmarknaden att de kunnat bära dyrbarheten för afverk-
ningen, som blifver en följd af en brådstörtad afverkning,
med landtbrukets å dessa egendomars förfall m. m. och rän-
tor till fabulöst hög procent för förlagslånen och alla kända
och okända prejerier, som inträffar vid leverering af varor,
hvarpå alla marknader äro öfverfyllda; och hvars öfverfyl-
lande till stor del berott på svenska nationens plundrings-
lystnad å sina skogar på sednare åren. Några hafva dock
vunnit, det påstås vara några Götheborgare, som på det
ruinerade samhället förtjenat millioner, men det säkra är
dock, att deras förtjenst, om den finnes, icke på ringaste vis
kan ersätta de stora förluster landet deraf lidit. Och så
bevisas kan att å många trakter af landet för skogssköffin-
gens skötande jordbruket kommit i vanskötsel och att kli-
matiska, ogynnsamma förhållanden redan uppstått, är detta
allt nog att inse det vi genom de från våra efterkommande
roffade egendom af desse 500 millioner endast nedsatt vårt
 eget arbete och vår egen produktion och gifvit medel att
befrämja en öfverflödigt och öfverdädig njutning af utländske

alster, som måste försvinna när denna största inkomstkälla nu snarligen är uttömd.

Utom dessa nu uppräknade 800 millioner i dessa sednare tre poster, är hvad bekant är af de i land och stad intecknade skulderne till belopp af emellan 6 och 700 millioner till en stor del äfven vara pantsatte i utlandet, i Hamburg, Lübeck och Köpenhamn m. fl. städer.

De många egendomar, som på sednare åren öfvergått i utländska köparens händer, hafva äfven indragit kapitaler. Om ej bordsilfver funnits till den mängd, som under sednaste åren å Myntet blifvit nedsmält, torde Banken längesedan varit i förlägenhet för att hålla myntvärdet uppe. Om alla våra graverande inkomstkällor sammanräknas har Svea folk lefvat på för hög diet till ett belopp af nära ett tusen millioner på elva år, och nu skola fruntimrens ringar i guldmünt resa samma väg. Nog är allt detta ett bevis att vi äro ett förnuftigt folk och hafva kärlek till fosterlandet och dess individer samt att vi hafva omtänksamme statsmän, saune fosterlandsvänner till representanter, en tidningspress, som genom opinionen fört vårt land framåt till frihet och oberoende. Från alla håll ropas nu med virriga tänkesätt och skumma blickar: hvad är orsaken till vår betryckta ställning i land och stad, vår jords aftagande skördar, våra bergsbruks stagnation, våra näringsars brist på afsättning, våra egendomsvärdens fall, våra arbetares liknöjdhet, slapphet i alla företag, fattigdomens förökande till mer än oroväckande grad (som kan sägas då i en kommun af 1000 personer, som dock icke är en af de mest utblottade, de husvillas antal endast genom arbetsbrist stiga till nära 200 personer); hvad är orsaken till emigrationen och de stora religiösa striderne? Frågar man våra upplysare i vår usla tidningspress, gifva de oss svar, det är regenten, regering, statslyx, embetsmän och militär, men de akta sig noga för att gifva tillkänna att största delen af dessa kärer, såväl som hela landets individers dyrhet, slöseri och misshushållning har sin rot i det stora tillopp af utländska varor, som borttagit vårt grundkapital och förlamat den inhemska näringen, oskäligen nedtryckt prisen och ställt svenska producenten i ockrares händer, för att ännu mer utplundras och förlamas.

Denna frihandelsrevolution är till största delen framkallad af en ofosterländsk och förrädisk tidningspress, som nu ropar på republik; tänk om alla skulle tro dem i deras ifver och en Dahlhammar, Ödman, Hagström, Solman, Hedlund, eller hvilka namn som helst med samma frihan-

delstänkesätt, som frihandelstidningarne andas, skulle komma till styret. Vi skulle straxt blifva lika illa bedragne, som vi blifvit af frihandeln, oakadt deras blomsterspråk öfver de stora välgerningar, som frihandeln skulle förskaffa oss. — Sedan frihandeln med sitt kram fått kläda nationen i skuldsedlar och lumpor, kan väl ingen förnuftig tänka sig oss vara starka nog att som republik kunna försvara vår frihet, midt emellan våra lika rofgiriga, som stora monarkiska gran- nar. Hvarje för folk- och fosterlandsfrihet ömmande per- son måste ömka att vi hafva allt detta lullull qvar och söka väcka fosterlandsandan så, att rättsinnige representanter komma i representantkamrarne, hvilka veta råd för att smycka allt i fosterländsk drägt och låta sig nöja med de läckerheter vårt land har att bjuda.

Många äro felen och bristerne i vårt samhälle; men det största är vår verkliga brist på kärlek till folk och fosterland.

Då nöden nu är en så stor tryckande börda öfver de flestes skuldror, böra vi icke i tid och otid skrika på samhällets rutenhet, utan söka göra något till dess förbättrande; ingen ensam kan göra storverk, men ingen bör vara liknöjd: om förenade krafter användas måste man nå något mål.

Hören alla en Solons ord: »Liknöjdhet emot fäderneslandet är ett brott.»

Denne vise man hade praktiserat i alla lifvets omvexlingar, i landtbruk, handel, sjöfart, handverk. Han hade fosterlandskärlek, men människokärlek och rättvisa voro dermed förenade. Han lefde årtusenden före vår tid: han har gifvit oss lärdomar, som efterföljts af folk, som vilja lefva lyckliga utan att förtrycka hvarandra. Hvad skulle en sådan man säga om vår frihandel och fria räntan? Hans svar höres: »Huru kunnen J vara ett så uselt folk efter årtusendes historia, att J låten ocker och procenteri borttaga näringsfliten, låta ensamt vinningslystnadens och lättsinnets individer styra edra öden; vänden J ej snart, skall af edert lands från hela jorden erkända redbarhetsrykte försvinna och J skolen få röna samma rykte som mitt fäderneslands nuvarande individer, att vara de falskaste bedragare, som på jorden finnas. Den nöd J genom oförståndig lagstiftning åstadkommit tvingar individerna dertill.»

Ett godt mål måste nås, om vi arbeta utan egenkärlek och egennytta; men för allas rätt och väl, som äfven betingar vår egen säkra välgång. Vi måste söka sanning och rätt inom våra egna omdömen och icke låta oss missledas

af en besoldad tidningspress. Som bekant är utgifvas från Engelska regeringen millioner för befrämjande af deras handel, som icke få i detalj i räkenskaperna visas, och andra nationer likaså. Tänk om vår frihandel till största delen tillkommit genom dylika subsidier; vi hafva ju i årtal hört tidningarnes målningar, som skickligt gjort svart till hvitt och hvitt till svart, erfarenheten bör nu lära oss hvilka bittra judaskyssar ett Aftonblad, Fädernesland, Handels- och Sjöfartstidning med flera, genom frihandelns förordande och genomdrifvande, gifvit Svenska nationen. Det borde kunna hafva namn af fosterländskt förräderi, att hafva på ett så ampelt sätt bidragit till sitt lands utarmande, som att medverka till halfva landets egendomsvärdens försvinnande på elfva år, och ändock icke vilja återvända och ändra galenskapen.

Dessa falska tidningar kunna icke på annat eller bättre sätt göras oskadliga än att vi upphöra med att taga och läsa dem; göra vi det, upphör deras förmodade besoldning från utlandet och de skulle snarligen lära sig skriva i fosterländsk anda, eller utbyta sina förrådiska pennor emot stoler, spaden, nålen eller sylen och lära sig smaka praktiskt på verkningarne af den utländske konkurrensen i vårt utarmade land.

Denna kur kostar oss intet; om vi på en måste åtnöja oss med de mindre meddelanden, som de sansade fosterländske tidningarne gifva, skulle de snarligen kunna utvidgas. Våra representanter borde till sina tänkesätt för hela landet belysas, så att der egennyttan, hårdheten och brist på fosterländskänsla upptäckes, skulle sarkasmens pilar och föraktets ögon träffa dem hvar de än ville undångömma sig, så att de sjelfmant skulle blifva nöjda att atgå från en plats, der de endast bedragit sina kommittenter. — Det är icke nog att Stockholms kommun blifvit upplyst om att hafva några hårda, hjertlösa, à la Hierta utan hjerta, som säga, nu när armodet och eländet är allmänt: »Ingen pjuukig klemighet med exekutionslagarne får råda, de måste nu blifva snabba och stränga» (läs Riksdagens protokoller, igenfinn orden i en Wallenbergs anföranden, och man gör sig genast den frågan: Är det värdigt att välja representanter, som i allt endast representera sig sjelfva). Och af en Hiertas motion om lagändring så »att de mångfaldiga olycklige, som i denna ruinens tid icke kan betala sina skulder, skulle för hela lifvet kunna anfäktas och fräntagas hvad han hafver, utom rocken och kroppen, samt att rösträtt skulle dem alltid vara förvägrad». Tänk eder när frihau-

deln rätt får spolia samhället, så att blott några få rika hafva något kvar; hvilken herrlig penningeregim man får skåda, och oförskämtheten går snart derhän, att barnen till de skuldsatte fädren af dylika representanter skall räknas som tillgång, för att öfverträffa Drako i hårdhet. Mannen, som under sin långa publicistiska bana haft stora sympatier för Amerikanska republiken, af pur människokärlek, hade det hedrat mer att motionera om att utmätningsslagen här blef ändrad till lika lydelse med den amerikanska, så att ett torftigt bo och nödiga handaverktyg för familjens sjelf-försörjning voro från utmätning fritagne. Denna lag skulle kunna skydda samhällena från mycken uselhet och göra köpeafhandlingssveket, som borttagit heder och rättskänslor hos så mången, i flesta fall om intet. Men efter så många politiska omkastningar är ej underligt att finna mannen i slafhållarens läger, sedan slugheten gjort honom till en guldkalv; men skam åt de, som tillbedja honom och alla hans vederlikar. Om Östgötharne hade en upplysning om att de hafva de argaste frihandlare och bankmän i en del af sina representanter, torde detta läns innebyggare (hvars ekonomi ej lärer vara af de bästa, då landssekreterarens aflöning af utmätningar derstädes förökats med 30,000 rdr per år) ändock icke sitta så allmänt fast i östgötha-banken, att deras val af bankintresset skall beslutas.

Jemtland borde ock upplysas om att det har en, som önskat oss blifva ett furstendöme i stället för konungarrike, och att personen efter detta icke kan få förtroende af någon fosterlandsvän.

Det fordras ej så stor möda att välja rättskaffens män, om enighet derom finnes, ty otvifvelaktigt finnas sådana ännu öfver hela landet, bland alla klasser; men att få bort den gamla slentrianen att hela städer och landsorter vilja gifva sitt förtroende som sinekur åt endera en fruktad embetsman, en rik egendomsegare, en talangfull skriftställare och talare är ej så lätt i stället för att söka den praktiska dugligheten i förening med oegennyttan och förakt för flärd och fåfänga. Denna täflingslusta, om hvilken trakt skall råda att få riksdagsman från sin ort, har visats göra mer än ett godt val om intet. En Isberg utträngde en Borg, (jag har ingen aversion för namn); men den som lärt sig känna det stolta, kalla, kan icke ömkas om han kyles, då han dervid onödigtvis lägrar sig.

En Siljeström, hvars lärdom stundom leder honom till sol och måne för att få bevis för de enklaste satsen, utan allt sammanhang genomdrifver bevis mot sina motståndare,

och i sina frihandelsåsigter kommit med sin erfarenhet till det resultat att nu icke något medel finnes för svenska arbetaren än svältsystemet: »penningen bör hafva sitt värde, arbetarne få hjälpa sig sjelfva om de icke kunna taga silfver från månen, som lærer hafva mycket deraf.» — — —

»Iugen aga må användas för barn, de må fostras så att de kunna liknas vid lejonens och björnens ungar.» Allt detta torde dock endast vara af stundens öfverilningar, men icke bevisa de något af den djupsinnige tänkaren, icke menniskokärleken eller den mognade, erfarne mannen, som vet att äfven riset gjort och gör lydiga individer, och i snar tid användt, befriar dem i framtiden från mången värre och hårdare aga. Mannen har för filantropiska åsigter för att uttränga Knut Bonde eller någon simpel bonde. Om det skulle vara obehagligt för en del individer vid riksdagen att blifva något omnämnde för hvad de gjorde och icke gjorde, kunde det väl icke skada att komitenterne gaf dem behörig påminnelse vid hemkomsten att ändra tänkesätt eller rättare att afgå.

Besynnerligt blef frågan om kommunalrösträtt vid förra riksdagen behandlad. Hvad som redan bevisats af röst och val per capita är ojäfaktigt vederlagdt att valen till riksdagen, som skett efter penningens måttstock, till första kammaren är utöfver all förväntan illa gjordt, i så fall att der finnas öfver 60 ofosterländske frihandlare och endast 30 fosterländskt sinnade. Hvilket bevisar nog om penningearistokratens njutningslystnad vid sina dagliga fester. I andra kammaren, hvars val är gjordt per capita, är nästan gifven majoritet i fosterländsk riktning. Men besynnerligt nog syntes majoriteten vilja underkänna ett röstsätt, som har förhjelpt dem till sina platser, det synes derföre vara nödigt att vid nästa val icke välja några, som bekänna sig ej tillhöra den sidan, som önskar röst per capita, om vi ej sjelfve vilja blifva från all rösträtt uteslutne af våra riksdagsmän.

Det vore rätt att fråga dessa penningens män om de vilja vid kommande krig låta stycka sig i lika många delar som de besitta röster, och om de då trodde att hvarje del gjorde tjenst för en man och kunna bevisa det, då hafva de rätt; men Wallenbergare och Rotschildare i tusendelar duger icke till något, fast det hela duger att förtrycka hela länder.

Om man skulle fråga desse mammons försvarare om de vore lika beredvilliga att i fält hålla en person för hvarje röst, skulle snart deras egoistiska intresse svara nej. Hvad har egentligen den med mindre röster försedde att

försvara i dessa tider? Är det den egne skuldsatte härden med de tusende tryckande utskylderne; är det en landsfaderlig regim, under hvars tillvaro alla raffinerade medel genom penningeväldets intriger kommit till sådan enväldsmakt att det ruinerar landet och dess fleste individer.

Är det för våra bankanstalter, som hvad riksbanken beträffar, icke har en fjerdedel i sin hela ego af klingande valuta emot hvad hvarje års utgifter till staten årligen kräver, och för hvars förstärkande till den solidité att den kunde hålla myntvärdet uppe och hålla nödiga penningar i omlopp för cirkulationen till alla näringars befrämjande, en i landet blifven penningediktator med den lycka och framgång kunnat motarbeta, och att han som chef för en enskild bank kunnat på insatserna räkna öfver 80 (åttio) procent per år, bestämma räntefoten i hela landet och göra de små, med honom rivaliserande, privatbankerna, som mera moderat och mindre egoistiskt förfarit, till sina vasaller, och genom den penningebrist och höga räntefot skadat mer än någon i historien känd röfvarhöfding.

Är det värdigt att strida för ett systems bibehållande, som tillhandahåller landets närande allmänhet med ett rörelsemedel af icke fyra rdr pr individ. Den silfvervaluta, som vårt mynts värde uppehålls med, och kunde af privatbankanstalterna till största delen strax uttagas, har på sedan åren varierat emellan 10 och 15 millioner, då 15 rdr fordras i skatt till statskassan, och som skapat arbetsbrist och omintetgjort vår produktion, så våra kommunalskatter kräfvå å flere orter ännu större utgifter än till staten. Vårt hela rörelsemedel är med alla privatbanker, riksbanken inberäknad, omkring femtio millioner, som gäver oss tolf rdr per individ i rörelsen under de mellantider, som ej privatbanksdiktatorn säger sitt *gif akt!* då inströmmar åter stundom mer än hälften af pappersmyntet till bankerna, men ligga der icke utan ränta, i thy att räntan å det lilla, som då utsläppes, betingar mångdubbel procent. Då andra nationer, Frankrike t. ex., har i ren metallisk valuta öfver trettio rdr per individ till rörelsemedel, England ännu mer, bevisar att det är, utom deras klimatiska fördelar, tio gånger starkare per individ i den häfstång, som befrämjar ett näringslifs stabla och jemna gång, och ändock ropa våra usla frihandlars förrådiska röster på den fria och lyckliga konkurrensen, som borttagit ett nödigt skydd för våra näringar, gifvit monopol åt ocker och procenteri, icke ens lemnande en rostig spik i handen på den svenske arbetaren att strida med, gent emot utländningen med sina blanka

vapen. Skola vi strida för att försvara sop- och lumphögarne, som samlats efter halfva nationalförmögenhetens försvinnande.

Skola vi strida för att qvarhålla våra till Amerika emigrantlystne individer? Ingen med insigt om hvad arbetskrafter här behöfvas och med en rätt utveckling af alla våra näringsgrenar kan beräkna huru många individer här kunna lefva tarfligt lycklige, om den utländska lyxen och öfverflödet hämmas, kan önska våre kraftfulla arbetares utvandring till okända, svåra och hårda ödens bekämpande och för mången en säker undergång och död; men finnes gent emot detta någon rättvisa hos de publicister, som framställa den satsen vatt individerna, som här i armod och betryck har den äran att skåda dagens ljus och i all vedermöda fått sträfvat under en af penningeväldets betryckt ställning, skulle vara skyldige att här qvarstanna utan arbete, föda, kläder och för någon annan rättighet, än skyldigheten som beväring att under ett påkommande krig försvara sina förtryckare, procenteriet med sina kassakistor. Usla tänkare, edra försvarare skola blifva lika usla som J gjort dem. I stället för att J infören afskräckande bref i edra lögnaktiga spalter, dem tusentals andra bref till emigrerandes anförvander mer än mångfaldiga gånger vederlägga, och som intet tjena till något mer än att J blifven ännu mera misstrodde för att vara besoldade af de inhemske förtryckarne, då nu äfven det så kallade packet eller allmänheten af arbetarne känner förhållandena i Amerika lika bra som J, lärde tidningsskrifvare, och veta att en stat, som har utrymme för sexhundra millioner människor och ännu endast är bebyggd af fyratio millioner; en nation, der arbetet hedras; ingen utan praktisk erfarenhet kan blifva hvarken styrande eller lagstiftare, fast outtömliga rikedomar finnas af ädla metaller, denna nation icke låter engelska krämareväldets handelspolitik vinna insteg för att beröfva dem rörelsemedlet och hämma deras näringar. Hela svenska nationen vet att amerikanarne låtit lura sig, som vi, på engelska frihandels antagande i åtskilliga gånger, och fått erfara engelska penningeväldets gigantiska makt, som åstadkommit deras näringars förintande. Men der har rättsinnet och nationalkänslan med kraft återfört jemnvigten, så att nu äro der 50 å 100 procents skyddstullar till befrämjandet af eget arbete och företagsamhet, och hvilken klokhet inom få år kommer att höja denna nation till jordens första folk.

Lären eder, J lögnaktige publicister, af amerikanarne se huru arbetets rätt skall befrämjas och lären eder att söka

hämna vår frihandelsrevolution med åtföljande procenteripidemi, så skall emigrationen aftaga, ty skall det gå på vår fortsatta stråt, är ej under om tvåtredjedelar af våra arbetare lemna landet. Så gerna kan individen sälja sig äfven som slaf till ett mildare klimat än att här på några år afvakta den hugnesamma ställning att sedan arbetsbristen nödgat honom att förtära och afåta sig allt, han dock med all heder måtte inträda med de sina inom arbetshusens tröskel, der de flesta svenska innebyggares frihet snarligen skall, genom detta systems fortsättande, blifva väl bevarad; med alla de för ögonen varande utsigter i fäderneslandet är ej underligt att en stor del med längtanfulla blickar önska sig med de sina vara i Amerika, om äfven öfverresan skulle kosta dem årsmödor; och att andra, som från anförvänder och annan kännedom hörer hvilken utvidgning och stabilité näringslifvet i Ryssland utvecklar sig till, önska att snart måste inträffa den tid, då denna despot måtte komma öfver oss för att krossa ett olidligt usurpatoriskt penningvälde, som gör all annan kraftutveckling härstädes omöjlig. Men gent emot allt det sanna, gent emot alla de förmodade bättre förhållanden, utbyte af vistelseort, landets vara som sjelfständig stat, böra vi ihågkomma att vi äro barn efter ett folk, som varit så mången gång på branten af sin undergång och ändock, med enighet, styrka och kraft rest sig utur förtrykets och armodets dy, fått förmåga att tillbakakasta sina yttre fiender och göra sina inre fiender oskadliga. Vi hafva således mycket att strida för, att visa det vi ej äro en förskämd afkomma af en frejdad stam, att hoppet om seger och en ljusare framtid måtte smänningom komma våra efterkommande till del, kastom bort fegheten och liknöjdheten, om vi ock blifva besegrade slafvar under penningeväldets tyranni, skola vi dock i sista stunden kunna sända vår sista suck till den Högste, med den tillfredsställelsen att vi arbetat för våra arma likars väl. Men enighet, rättvisa, skonsamhet, vilja och kraft utan äre- och vinningslystnad måste blifva medlen och ropen måste blifva: Lefve länge i frihet och oberoende vårt älskade fädernesland och vår stam. Lefve regenten, och låt våra eniga önskningsar leda honom så, att han och hans ätt intill den tid den Högste beslutar, må med rätt landsfaderliga tänkesätt till de flestes huggnad föra sin spira. Lefve aktningen för samhällslagarne och egendomens skyddande för hvarje individ. Lefve vår religion, men med tankens frihet, utan fanatism, hyckleri, hat och förakt för olika tänkaude.

Bort med frihandeln, som föröder landet, förökar lyxen och skapar armodet. Bort med procenteriet, som roffar egendom och penningar från vårt lands individer, mer än Italiens röfvareskaror.

Bort med den orättvisa kommunala rösträtten och gif alla män, som sig sjelfve försörja, lika med alla, en röst. Så snart medel hunnit tillvexa, hyfsning och humanitet hunnit mer utbredas, krafvet af lydriad och ordning, genom andra lagars ändrande och skolornas verkande upplysning blifvit mer allmän, bort då med större delen af den stående arméen, och vårt land och statsskick skall icke sakna försvarare. Bort med *packet*, detta ord borde icke finnas till, men att olyckan är den, att ordet pack i detta land kan få sin fulla tillämpning ända från höga embetsmän ned till landsortens och städernas minst hyfsade individer, höflighetslag synes saknas hos alla klasser af serskilda individer, och träffar man ofta den uppsatte embetsmannen icke i sin högfärd sky att med snäsor och hårda ord såra sin arma like, liksom gatsoparen kan göra med sin qvast, använder han sin tunga, och båda anse sig gjort lika väl och lika qvickt. Att få bort detta pack vore ej svårt, om alla, i stället för att le och skratta åt qvickheten, gaf dem föraktets blick och vände sådana uslingar ryggen, och alltid kommo ihåg det, att förnärmelse mot lag och nästan är en förnärmelse emot en sjelf (»det du gjort lag eller ringaste mina bröder emot, har du gjort mig sjelf») och icke med löje och bifall gifva sitt gillande tillkänna.

Domstolarne borde ändras i tre instanser på juriegrund, så praktiske män finge fälla och fria, och snabb och säker rätt kunde vinnas, ty huru passar det att rättslärde döma, som ej hafva reda på ängsmark eller gungflyn och gytjehålor, och knappast vet att skilja sädesslagen åt, döma landtmän, och att de som ej hafva reda på styrbord eller bagbord döma öfver sjöfart, men hafva klart begrepp om att uppskjutna mål och långa processer gifva höga protokolls-lösningar.

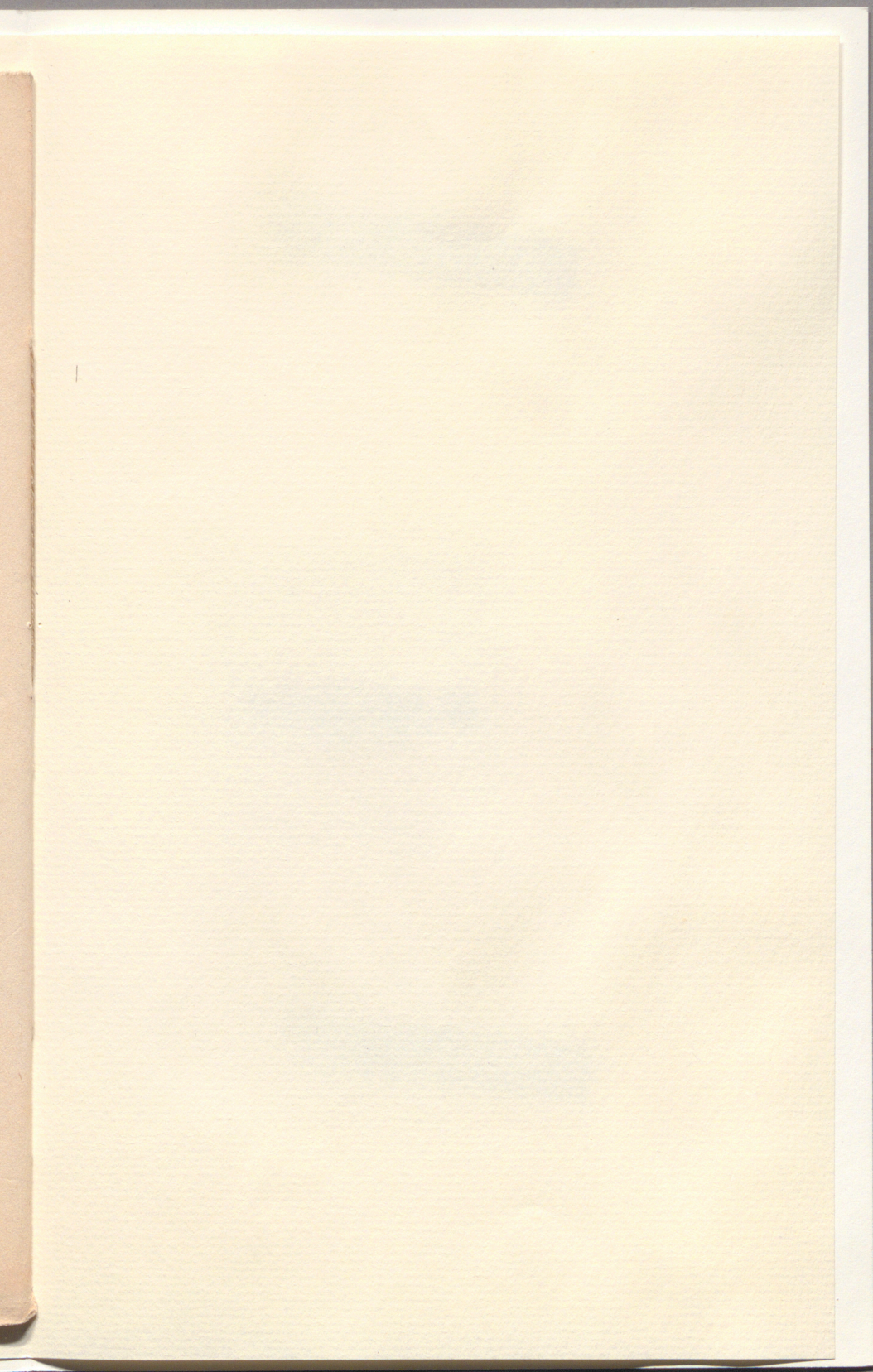
Våra skolor böra för lärjungar öfver 12 år vara tillslutne de fyra sommarmånaderna, och alla lärjungar hafva skyldighet att i landtbruk eller yrken öfva sig och dessutom, att om de icke kunde något borgerligt yrke tillika med sitt bokvett eller verkställa nödiga arbeten å fälten, skulle ingen i statens tjenst antagas. Detta skulle gifva humanistiskt vettande åt arbetaren och praktiskt vett åt embetsmannakåren, göra öfverflödig en stor del af deras kroppstärkande gym-

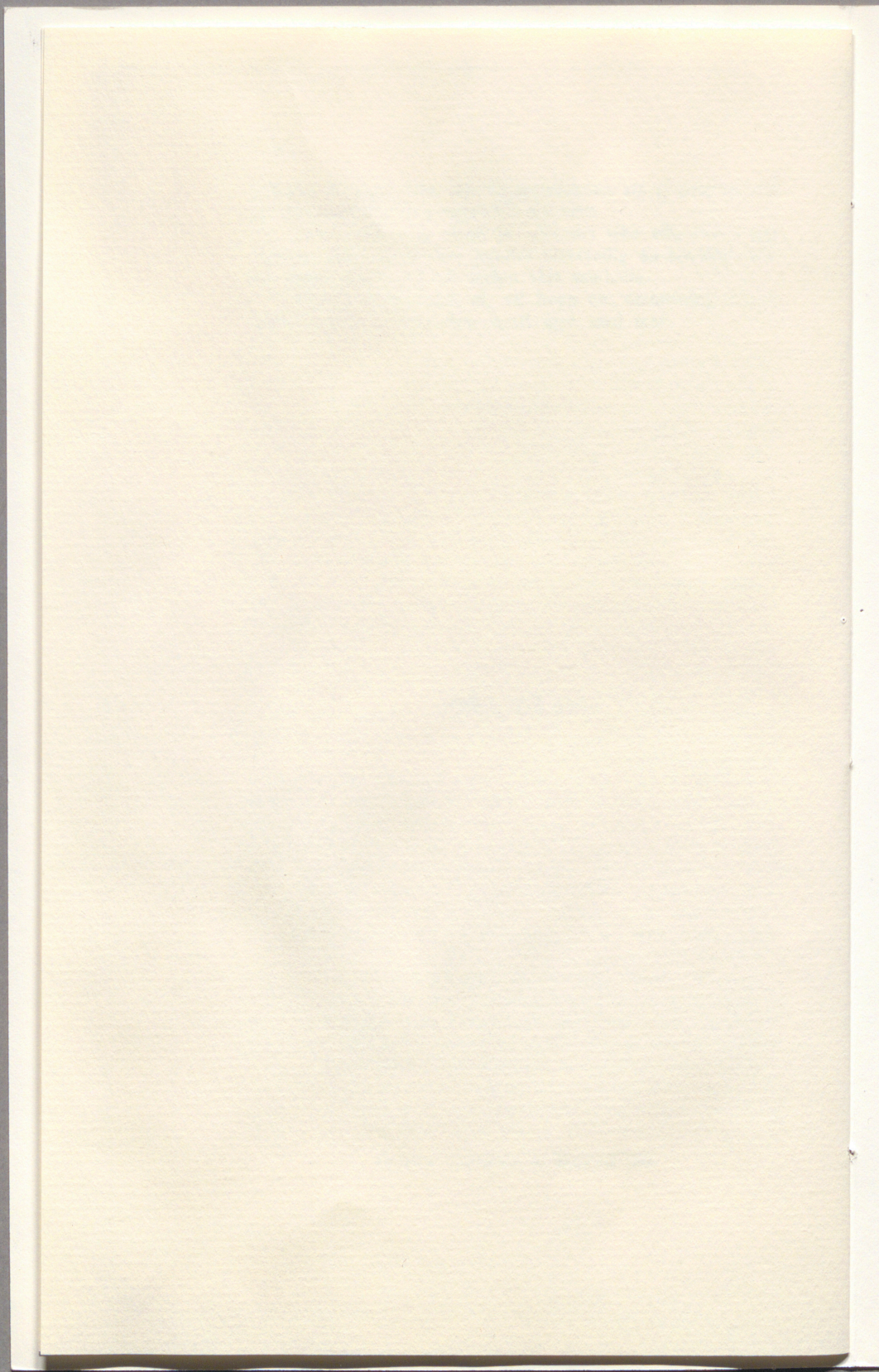
nastiska öfningar och lära embetsmännen att ej som nu till en del anse sig vara egen till sin race.

Den detta vill, röstar ja, den det icke vill, röstar nej. Hjelpen alla, ingen vare mindre nödvändig än den som tecknat dessa rader, till att hjälpa vårt samhälle.

Blifver afsättningen så, att hopp om omfattning af tankarne hyllas, kommer han snart igen med mer.

Pris: 25 öre.

Kungl. biblioteket

0 0000 000114712

